

Katern Het conflict tussen Israël en de Arabische wereld

Algemeen

In dit katern streven we ernaar dit conflict zo objectief mogelijk weer te geven en enkel feiten te noemen. Hoofdstuk 5, de onderzoeksopdracht, gaat over Jeruzalem. Daarom komt die stad in hoofdstuk 1 t/m 4 slechts zijdelings ter sprake.

Oriëntatie

We schetsen kort enkele conflictonderwerpen en vertellen waarom juist dit gebied belangrijk is voor de wereld. We leggen uit dat de leerlingen, om dit conflict te begrijpen, moeten weten wat de geschiedenis is van dit gebied. Over die geschiedenis gaat dit boek.

Hoofdvraag: Hoe is het conflict tussen Israël en de Arabische wereld ontstaan en waarom is dit conflict voor de hele wereld belangrijk?

Hoofdstuk 1 Van Romeinse provincie naar nationalisme (1-1918)

Deelvraag: Waardoor leefden Joden eeuwenlang verspreid over de wereld en hoe ontstond het zionisme? Het verhaal begint in de tijd van de Romeinen en vertelt waar de namen Palestina, Palestijnen en Joden vandaan komen.

Via de Joodse diaspora wordt kort de positie van Joden in Europa tot aan de 19e eeuw beschreven: antisemitisme afgewisseld met periodes van relatieve tolerantie. In de 19e eeuw ontstaat het politieke zionisme en begint de Joodse emigratie naar Palestina.

Daarna komt de geschiedenis van Palestina (streek) vanaf de Romeinse tijd tot aan de komst van de eerste Joodse immigranten aan bod. De kruistochten worden alleen kort benoemd.

Dit hoofdstuk eindigt met de Eerste Wereldoorlog, als de Britten tegenstrijdige beloftes doen aan Palestijnse Arabieren en Joden over de bewoning van het gebied. Ter sprake komen het Sykes-Picotverdrag en de Balfour-verklaring.

Hoofdstuk 2 Van Brits mandaatgebied tot de staat Israël (1919-1949)

Deelvraag: Hoe ontstond na de Tweede Wereldoorlog de staat Israël?

Na de Eerste Wereldoorlog krijgen de Britten van de Volkenbond het mandaat over Palestina. De Balfour-verklaring wordt erkend, maar het beloofde zelfbestuur voor de Arabieren komt er niet.

Onder het Britse mandaat neemt de Joodse immigratie toe. Dit leidt tot de Arabisch-Palestijnse opstand, die (min of meer) eindigt met het Britse Witboek, waarin de Joodse immigratie conform de Arabische wens wordt beperkt.

Na de Holocaust neemt de (illegale) Joodse immigratie sterk toe. De Britten dragen hun mandaatgebied over aan de Verenigde Naties. Deze komen met een tweestatenoplossing. De Palestijnse Arabieren wijzen dit plan af. David Ben-Goerion roept de staat Israël uit, waarop de Arabisch-Israëlische oorlog volgt.

Israël wint die en breidt daarbij zijn grondgebied uit. Palestijnse Arabieren verlaten Israël en Joden uit Arabische landen emigreren naar Israël.

Hoofdstuk 3 De nieuwe staat en zijn buurlanden (1949-1979)

Deelvraag: Wat waren de gevolgen van de Arabisch-Israëlische oorlog van 1948?

Er volgen drie nieuwe oorlogen: de Suezcrisis, de Zesdaagse Oorlog en de Jom Kipoeroorlog. Aan bod komt welke gebieden Israël bij deze oorlogen verovert en wat sindsdien onder de 'bezette gebieden' wordt verstaan. De Camp David-akkoorden (de vrede met Egypte) en de olieboycot door Arabische olielanden worden besproken.

De situatie in de Palestijnse vluchtelingenkampen wordt besproken en aan bod komt hoe onder de Palestijnse Arabieren nationalistische gevoelens ontstaan. Vanaf dat moment wordt in dit boek gesproken van 'Palestijnen' en niet meer van 'Palestijnse Arabieren'. De publieke opinie kantelt: men ziet de Palestijnse vluchtelingen niet enkel als een humanitair, maar ook als een politiek probleem. Tegelijkertijd neemt de steun voor Israël af.

Palestijnse strijdgroepen verenigen zich in de PLO onder leiding van Arafat. Het Palestijnse terrorisme wordt genoemd, onder meer de gijzeling van en moord op Israëlische atleten tijdens de Olympische Spelen in München van 1972.

Hoofdstuk 4 Na 1973: de problemen nemen toe

Deelvraag: Waardoor kwam er geen vrede tussen Israël en de Palestijnen?

Aan het begin van dit hoofdstuk wordt verteld over het religieuze zionisme: de nederzettingen van de Joodse 'kolonisten' in de Gazastrook (tot 2005) en op de Westelijke Jordaanoever. In de Palestijnse vluchtelingenkampen neemt de haat tegen Israël toe. Dit leidt tot de intifada's. Hierbij wordt ingegaan op de rol van de media en hoe deze door de strijdende partijen worden gebruikt. De oorlog in Libanon wordt kort genoemd, omdat ook Nederlandse soldaten aan het VN-leger UNIFIL deelnamen.

Conform de Oslo-akkoorden krijgen de Gazastrook en de Westelijke Jordaanoever Palestijns zelfbestuur, een fase in de ontwikkeling naar een autonome Palestijnse staat. Arafat krijgt echter het terrorisme niet onder controle en het vredesproces stagneert. Dit hoofdstuk wordt afgesloten met de bouw van de grensmuur tussen Israël en de Westelijke Jordaanoever en de electorale winst van Hamas in de Gazastrook.

Hoofdstuk 5 Onderzoek

Onderzoeksvraag: Wat is de geschiedenis van Jeruzalem en waarom is bij de vredesonderhandelingen deze stad een twistpunt?

De leerlingen moeten een tijdlijn over de lange geschiedenis van Jeruzalem maken. Ze werken 15 gebeurtenissen uit in beeld en tekst en hangen die aan de tijdlijn.

De leerlingen mogen zelf kiezen in welke vorm ze de tijdlijn maken.